

**ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 24-4-2021**

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να αποδώσετε το περιεχόμενο των πιο κάτω ιστορικών όρων:

- α) «Νέα Πέλλα»
- β) «Προσωρινόν Πολίτευμα» της Επιδαύρου
- γ) Ανόρθωση

Μονάδες:15

ΘΕΜΑ Α2

Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακολούθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Το σιδηροδρομικό δίκτυο στην Ελλάδα βοήθησε στον εφοδιασμό του στρατού σε καιρό πολέμου.
2. Η καταστροφή της πόλης των Κυδωνιών από τουρκικά στρατεύματα έγινε τον Ιούλιο του 1823.
3. Μεγάλη τμήματα του ελληνικού πληθυσμού στα τέλη του 1850 είχαν δυσχεραστεί με τη δυσλειτουργία του πολιτικού συστήματος.
4. Ο βενιζελισμός έθετε ως μοναδικό στόχο την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων του έθνους.
5. Στην ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας σημαντικό ρόλο διαδραμάτισαν οι κρατικοί παράγοντες.

Μονάδες: 10

ΘΕΜΑ Β1

Πώς επέδρασε η ήττα της Ελλάδας στον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897 τόσο στον οικονομικό τομέα όσο και στο προσφυγικό ζήτημα της χώρας;

Μονάδες: 12

ΘΕΜΑ Β2

Ποιο ρόλο διαδραμάτισε το ελληνικό κράτος και η Ε.Α.Π. στην αντιμετώπιση των συνεπειών της Μικρασιατικής καταστροφής;

Μονάδες: 13

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Συνδυάζοντας τα παραθέματα που ακολουθούν με τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε:

α) στον τρόπο αντιμετώπισης των προσφύγων από τους κατοίκους της Άνω Σύρου κατά την περίοδο της Επανάστασης (μονάδες 10)

β) στις δυσκολίες που συνάντησαν οι μικρασιάτες πρόσφυγες κατά τη διαδικασία της ενσωμάτωσης τους στην Ελλάδα και στις σχέσεις που διαμόρφωσαν αρχικά με το γηγενή πληθυσμό. (μονάδες 15)

Μονάδες: 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Οι κάτοικοι της Άνω Σύρου και οι Ερμουπολίτες

Οι εντόπιοι γενικώς εφάρμοζαν προσήκοντα προς τους πρόσφυγες και ετήρουν μάλλον επιφυλακτική στάση απέναντι αυτών, διότι ενόμιζον, ότι ούτως απέφευγον την σύγκρουση είτε προς την ελληνική είτε προς την τουρκική κυβέρνηση. Παρά ταύτα όμως (...), ανησυχούν εκ της διαρκούς προσελεύσεως και συσσωρεύσεως των προσφύγων εις την παραλίαν της νήσου. (...) Η αμφίρροπος όμως στάσις των καθολικών κατά τας αρχάς της ελληνικής επαναστάσεως, ως και αι δια κτηματικούς λόγους κυρίως εγερθείσαι εν Σύρω έριδες μεταξύ εντοπίων και προσφύγων, ανέξεσαν και εσυνειδητοποίησαν την από αιώνων υπολανθάνουσαν θρησκευτικήν διαίρεσιν των κατοίκων. Πραγματικώς οι πρόσφυγες ελθόντες εγκατεστάθησαν εις γαίας καλλιεργημένας και ακαλλιεργήτους, αι οποίαι ήσαν και αι περισσότεραι, ανηκούσας εις τους εντοπίους. (...) Το ότι εσημειώθησαν επεισόδια μεταξύ γηγενών και προσφύγων δια κτηματικούς λόγους δεν είναι διόλου άξιον απορίας, διότι ήδη τοιαύτα είδομεν μεταξύ Σουλιωτών και εντοπίων Δυτ. Στερεάς Ελλάδος ως προς το Ζαπάντι, και μάλιστα δια γαίας άλλοτε τουρκικάς και όχι των εντοπίων. (...) Τας εν Σύρω έριδας υπεξέκαιον οι ιερείς αμφοτέρων των δογμάτων κηρύττοντες την μη ανοχήν και γινόμενοι ούτω η πέτρα του σκανδάλου. (...) Οι καθολικοί εν μέσω του πλήθους των προσφύγων απετέλουν θρησκευτικήν τινά ούτως ειπείν μειονότητα, προς προστασίαν της οποίας εξηκολούθουν να αγρυπνούν οι Γάλλοι.

[Απ. Βακαλόπουλος, Πρόσφυγες και Προσφυγικόν Ζήτημα κατά την Επανάστασιν του 1821, Ιστορική Μελέτη, Εν Θεσσαλονίκη 1939, σελ. 69-72]

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Πολλοί από τους πρόσφυγες γνώριζαν μόνο τούρκικα. Αν ήξεραν ελληνικά, συχνά επρόκειτο είτε για τη διάλεκτο της περιοχής του Πόντου, στις νότιες ακτές της Μαύρης Θάλασσας, η οποία ήταν ελάχιστα κατανοητή στους κατοίκους του βασιλείου (εν. της Ελλάδας), είτε για την πομπώδη καθαρεύουσα των σχολείων. Αντιμετώπισαν σε σημαντικό βαθμό την προκατάληψη των αυτοχθόνων, οι οποίοι σκωπτικά αποκαλούσαν τους νεοφερμένους, μεταξύ άλλων επιθέτων, και «γιαουρτοβαφτισμένους», υπονοούμενο για την εκτεταμένη χρήση του γιαουρτιού στην (πολύ καλύτερη) κουζίνα τους. Παρόμοια, πολλοί από τους Έλληνες της Ανατολίας, οι οποίοι προέρχονταν από μεγάλες οθωμανικές πόλεις, όπως η Σμύρνη, περιφρονούσαν τους κατοίκους της «Παλαιάς» Ελλάδας, τους Παλαιοελλαδίτες, θεωρώντας ότι έχουν επαρχιώτικους τρόπους.

[R. Clogg. Συνοπτική Ιστορία της Ελλάδας, 1770-2000, εκδ. Κάτοπτρο, Αθήνα 2002, σελ. 128]

ΘΕΜΑ Δ1

Λαμβάνοντας υπόψη σας τις ιστορικές σας γνώσεις καθώς και τις πληροφορίες των κειμένων που σας δίνονται να αναλύσετε την πολιτική ατμόσφαιρα που εξέθρεψε τόσο το Κίνημα στο Γουδί (1909) όσο και το Κίνημα του Βενιζέλου το 1935.

Μονάδες: 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Οι αλλεπάλληλες χρεωκοπίες της χώρας, ο παλαιοκομματισμός και οι αποτυχίες στο χειρισμό των εθνικών θεμάτων είχαν καταστήσει έκδηλη την ανάγκη ουσιαστικών μεταρρυθμίσεων στην πολιτική ζωή, με αυτονόητη την αποδυνάμωση του πολιτικού ρόλου που διαδραμάτιζε το στέμμα. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, η βαθμιαία εξασθένηση της ισχύος της πολιτικής ολιγαρχίας θα δημιουργήσει πρόσφορο έδαφος για το στρατιωτικό κίνημα στο Γουδί, που θα εκδηλωθεί στην Αθήνα τον Αύγουστο του 1909 και θα σημαδέψει την μετάβαση από την ολιγαρχική φάση της πολιτικής στη φάση όπου πρωταγωνιστικό ρόλο θα είχαν οι μεσαίες τάξεις.

Ο στρατιωτικός σύνδεσμος, φορέας του κινήματος του 1909, δεν διακατεχόταν από προθέσεις ριζικών μεταρρυθμίσεων στο ζήτημα ειδικότερα της μορφής του πολιτεύματος, καθώς είχε συμβεί, άλλωστε, με τους επαναστάτες του 1843 και του 1862. Στη διακήρυξη των στρατιωτικών «προς τον βασιλέα, την κυβέρνηση και τον λαόν», αποσαφηνιζόταν ότι: «Ο στρατιωτικός Σύνδεσμος δεν επιδιώκει την κατάργησιν της Δυναστείας ή την αντικατάστασιν του Βασιλέως, ούτινος το πρόσωπον είναι ιερόν δια τους αποτελούντας αυτόν, ουδ' επιθυμεί να εγκαθιδρύση την απολυταρχίαν, ή την στρατοκρατίαν, ή να θίξη καθ' οιονδήποτε τρόπον το Συνταγματικόν Πολίτευμα, διότι οι αποτελούντες αυτόν αξιωματικοί εισί και αυτοί πολίται Έλληνες και έχουσιν ορκισθή εις την τήρησιν του Συντάγματος» [...] **[Π. Πετρίδη, Πολιτικές δυνάμεις και συνταγματικοί θεσμοί στη νεώτερη Ελλάδα, σσ. 80]**

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Το κίνημα του Μαρτίου 1935

Την ίδια εποχή (13 Ιανουαρίου 1935) πραγματοποιήθηκε μνημόσυνο για το βασιλιά Κωνσταντίνο και φιλομοναρχική διαδήλωση υπέρ του Γεωργίου Β' στην Αθήνα, ενώ ανάλογη φιλομοναρχική εκδήλωση πραγματοποιήθηκε και στη Θεσσαλονίκη τον επόμενο μήνα (24 Φεβρουαρίου).

Οι φιλομοναρχικές εκδηλώσεις αποτελούσαν πρόκληση όχι όμως και απειλή κατά του πολιτεύματος, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα. Δεν ήταν όμως τυχαίες αλλά σύμπτωμα μιας καταστάσεως που ευνοούσε την αναζωπύρωση των παλαιών παθών και την οποία η κυβέρνηση, μολονότι δεν ενθάρρυνε, δεν ήταν σε θέση να ελέγξει για λόγους εγγενείς. Το Λαϊκό κόμμα που κυβερνούσε τη χώρα είχε, βέβαια, αναγνωρίσει το υπάρχον πολίτευμα, κάνοντας την ανάγκη φιλοτιμία, παρέμεινε όμως ο φυσικός διάδοχος των παλαιών βασιλικών, στις ψήφους των οποίων κυρίως βασιζόταν. [...]

Ένα από τα έμμεσα αίτια του κινήματος ήταν ασφαλώς ο αντίκτυπος που είχε στο Βενιζέλο η απόπειρα κατά της ζωής του τον Ιούνιο του 1933. Πέρα από την εύλογη αγανάκτησή του για την ίδια την απόπειρα, στην οποία ενέχονταν στελέχη της κυβερνήσεως και των σωμάτων ασφαλείας, ο Βενιζέλος φάνηκε να χάνει την αυτοκυριαρχία του και να παρασύρεται σε ατυχείς αποφάσεις. Θα πρέπει επίσης να προστεθεί ότι πέρα από την απόπειρα και τον αντίκτυπό της, το πρόβλημα του

Βενιζέλου ήταν ουσιαστικά η νοοτροπία ενός μεγάλου άνδρα ο οποίος θεωρεί τον εαυτόν του απαραίτητο και αναντικατάστατο. Είχε προσφέρει τόσα πολλά στη χώρα και είχε συνδέσει τόσο στενά το όνομά του με τις τύχες της για τόσο μεγάλο διάστημα, ώστε να θεωρεί ότι η χώρα είχε απόλυτη ανάγκη από τις υπηρεσίες του, πράγμα το οποίο μπορούσε να τον οδηγήσει σε αντιδημοκρατικές και αντισυνταγματικές ενέργειες ακόμη και στην εγκαθίδρυση δικτατορίας.

Το βασικότερο αίτιο της οργανώσεως του κινήματος υπήρξε η σταδιακή αποστέρηση των ερεισμάτων της βενιζελικής παρατάξεως στις ένοπλες δυνάμεις. Μια από τις πρώτες ενέργειες της κυβερνήσεως, μετά την καταστολή του κινήματος της 6ης Μαρτίου 1933, ήταν η απόταξη μεγάλου αριθμού ανώτατων αξιωματικών συνεργατών του Πλαστήρα.

[Ι.Ε.Ε., τόμ. ΙΕ', σσ. 358-360]